

De Vrijheid

OISTERWIJK

Kerkeind 3

Kerkstraat 17 - 19, 5061 EG

Het dubbele woonhuis, waarvan in het rechtse jarenlang Adrianus Martinus van den Dungen en zijn vrouw Jo Verhagen woonden, dateert van voor de Tweede Wereldoorlog. Vanwege de toen ingevoerde 'rooilijnen' is het huis wat van de straat afgebouwd.

In vroeger tijden hebben hier twee huizen gestaan, doch er is nogal eens met de grenzen geschoven, met name met het oostelijke erf, waarmee het lange tijd ook de geschiedenis gedeeld heeft. In 1736 stond hier een huis dat nummer 3 van het Kerkeind kreeg.

Kerkeind 3

Kerkstraat 17 - 19, 5061 EG

3

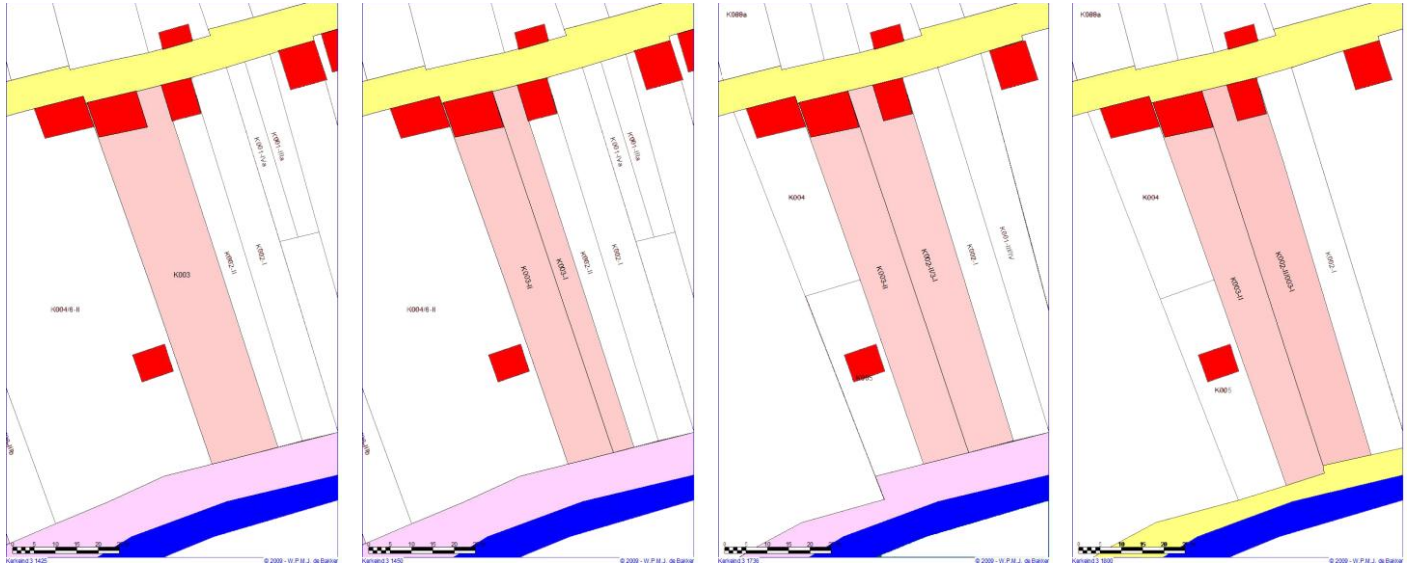
3-1

In het begin van de vijftiende eeuw heeft Peter Vervijns in de Kerkstraat twee naast elkaar liggende huizen¹. Het oostwaartse daarvan is bewoond geweest door Baat, zijn weduwe, en haar kinderen². De grond van deze huizen is misschien afkomstig van de oosterbuur. Het is immers slechts *'die beterscap van twee huysen'*, aan Peter toebehorende, welke de hoogschoutet van den Bosch, heer Jan van der Dussen, heer van Brecht, tezamen met de huisraad en het haaflijk goed rond 1430 heeft verkocht aan Jacob van Brakel, aan Willem van Brakel *'zinen zoen'*, en aan Gijsbrecht, de zoon van wijlen Korstiaan Gijsbrechts. Het zijn goederen *'die welke verboert sijn ende tot minen genedigen heren voirscreven comen sijn, als si seide, om zeker som gelts, die sij dair af gheloeft hebben'*. Jacob en Gijsbrecht beloven de Oisterwijkse schoutet, Willem Block, de eerstvolgende Sint-Jansdag veertig gouden beiers te voldoen. Nog voor de vervalddag hebben de genoemde kopers, met instemming van Aart die Greve, die afziet van vernadering, het westelijke huis verkocht aan Godevaart Aart Heymans. Het andere is dan in handen van Jacob Willems³. Misschien wordt hiermede de voornoemde van Brakel bedoeld.

1. R.147,35-1430;
2. R.167,15v-1459; R.181,27-1475;
3. R.147,31-1430;

Een veertig jaar later is het hier besproken erf in handen van Aart Hermans, de zoon van Jan Hermans⁴. Daar in 1478 zijdelings sprake is van Goedelt van der Hoeven en haar kinderen⁵, en twee jaar later weer van Godelt, de weduwe van Aart Jan Hermans⁶, wordt met Aart mogelijk een kleinzoon van Herman Nouden van der Hoeven bedoeld⁷. In elk geval is een zekere Aart van der Hoeven de voorganger van Peter die Scilder, die in 1492 als eigenaar van het erf wordt genoemd⁸.

Het zestiende-eeuwse 'rentboeck' van de Tafel van den Heiligen Geest vermeldt: *'Item Peter die Scilder, (te) voer Aert van der Hoeven, een half mud roggen, uut zijnen huuse ende hoeve, gelegen in die Kerckstraet, aldernaest erffenis Ghijsbrecht Huysmans kijnder, daer scepenen brieve af zijn'*⁹.

Peter die Scilder behoort tot het geslacht de Beer. Vermoedelijk is hij een broeder van Jan Jacobs die Beer, die evenals Peter een zoon heeft die de zeldzame voornaam Heliias draagt. (Eliias Jan Jacobs Sberen en zijn broeder Antonis Jan Jacobs Sberen hebben jaren zitting gehad in de schepenbank van Oosterwijk). Peter en Jans vader behoren waarschijnlijk tot de kinderen van Erit geheten die Beer, die immers ook Eel wordt genoemd¹⁰. Die Eel schijnt in 1449 nog in leven te zijn, maar is buiten kijf in 1462 dood¹¹. Rond eerstgenoemd jaar hebben Gerit, Claus en Jacob, zonen van Erit die Beer, en hun zuster Hillegond, alsmede Jan geheten Scoemeker als man van Engelberens, ook dochter van Erit, een stuk land 'optie Hoeve', geheten 'dat quade ackerken', verkocht aan hun buurman Gerit Aart Robben, die grond ten westen van het akkertje heeft liggen. (Aan de oostzijde wordt het verkochte begrensd door land van Jan die Sloetmeker, en verder aan beide einden door grond van Gijb die Mesmeker)¹². Jan Scoemeker was Engelberens 'vorste man'¹³. Engel is in 1469 de vrouw van Peter van den Wou zoon van Henrik van den Wou. Op de 29ste januari 1469 hebben Gerit en Jacob, Elen Sberens zonen; Cornelis Gerit Roesen als man van Hillegond, hun zuster; Peter van den Wou, en Jan en Gijsbrecht, zonen van Pauwels van Goerle (aan wie Jacob in 1465 al een stuk land van twee lopense overdroeg, hem aangekomen bij de dood van zijn vader¹⁴), een erfdeling gemaakt in

4. R.175,20v-1469;
5. sH,R.1247,142v-1478;
6. R.186,2v-1480;
7. R.150,22-1438; R.157,41v-1449;
8. R.197,41v-1492;
9. GA ged.54,17v;
10. R.175,1v-1469;
11. R.169,15v-1462; Eel is waarschijnlijk al dood in 1456: R.164,32-1456;
12. R.157,17-1449;
13. R.175,2v-1469;
14. R.172,9v-1465; zie ook R.176,36v-1470: Jan, de zoon van Pauwels van Goerle wordt Jan die Beer genoemd en heeft in 1470

verband met het overlijden van *'horen oem'* Wouter die Beer Gijsbrecht tsBeren. Gerit krijgt dan een stuk land van twee en een halve lopense in Tilburg, geheten *'die Lovensch-acker'*, waaruit vierdehalf *'coelschen den persoenschappen van Oesterwijck'* gaan, en Jacob twee lopense op de Hoeven en een heiveld van twee lopense aldaar, gelegen tussen de gemene waterlaat *'den Braeckgraft'* en grond van Gerit die Beer, en strekkende van grond van Goyaart Pluym tot land van Henrik Pluym¹⁵. Op de 13de mei van dat jaar wordt een erfpacht van anderhalf mud rogge aan Gerit Erit sBeren overgedragen, welke pacht deze geldende is uit een huis en hof in Gestel en Kathelijn heer Willem Costersdochter hief. De overdracht geschiedt door Jan Hubrecht Pygghen en zijn zwager Jan die Clerc zoon van Embrecht van Riel (als man van Elisabeth dochter van Hubrecht Piggen), die handelen voor meester Henrik Appels als man van Margriet dochter van Hubrecht Back, voor de kinderen van Hubrecht Back, Willem zoon van wijlen Eel Gijben en voor Aleid dochter van Hubrecht Piggen. De voldoening van de koopsom wordt hun beloofd door Gerit en Jacob zijn broeder, Michiel de Haerde en Jan die Boer¹⁶.

Peter die Scilder heeft Baat als weduwe achtergelaten¹⁷. We kennen van hem zeven kinderen: heer Peter, priester; Helias wiens kinderen ons niet net name bekend zijn¹⁸; Jan Peter Schilders, (getrouwd met Geertruid, dochter van de vorster Goyaart die Leeu¹⁹ uit diens tweede huwelijk met Cornelis²⁰ dochter van Peter die Snijder²¹), die heeft een zoon Elias en een dochter Peterken, welke is getrouwd met Jan de Tepper Mertens; Gerit Peter Schilders, die uit zijn huwelijk met Goedelt natuurlijke dochter van Aart van Gameren ook kinderen heeft; meester Jacob Schilders, die twee zoons heeft die priester zijn, te weten meester Jacob en meester Claas Schilders; Ariken, welke kinderloos is gestorven doch was getrouwd met een man die meermalen in de schepenbank heeft gezeten: Wouter Jan Gielis, weduwnaar van Willemken natuurlijke dochter van Ariaan van Vyanen; Elisabeth wier man, Joost Aarts van Eersel, ook meermalen schepen was; en Kathelijn uit wier huwelijk met Aart die Gruyter een zoon Aart werd geboren.

In 1500 belooft Peter, zoon van wijlen Jacob de Beer, een met achttien peter te lossen rente van zes lopen rogge uit zijn huis in de Kerkstraat (waarvan het erf zich uitstrekt *'van den steewech totter Vloet toe'*) aan Jacob Aart Buckincks. Dit gebeurt om het gilde van Sint Sebastiaan aan geld te helpen, want Gerit Henriks van den Hout, Wijt Wijtmans Thijssoen en Corstiaan Corstiaans van Gestel hebben als dekenen van het *'ghilde'* Sint Sebastiaan in de kerk van Oisterwijk beloofd, dat zij Peter *'zullen alle jaer quijt houden van de betalinge'*²². De pacht is gelost, want in 1520 worden als lasten op het huis slechts een grondcijs van een stuiver en een malder rogge, verschuldigd aan de Tafel van den Heligen Geest, vermeld²³. Op de 7de februari 1541 hebben Peters kinderen en kleinkinderen (met name Wouter, Arnt, Jacob en Heilken, kinderen van Joost van Eersel en Lijsbeth Schilders, ook voor hun broeder Jan en hun zuster Anneken; alsmede Arnt, de zoon van Arnt de Gruyter, voor wie heer Peter Schilders optreedt, het huis met hof, grond en torfhuys, verkocht aan Jan Engbrecht Huysmans, de broeder van hun oosterbuur²⁴. In 1575 wordt nog gesproken van

'die Braeck' overgedragen aan Goyaart Henriks Pluym; Bij de erfdeling in 1456 (R.164,32) wordt Hillegond, dochter van Erit sBeren, huisvrouw van Wouter Peter Wouters genoemd. Engel is dan al weduwe en Peter Scoemaker is momboor van haar kinderen;

15. R.175,los blad-1469;
16. vgl. R.175,los blad-1469;
17. R.242,13-1538;
18. R.268,18-1564;
19. R.250,78v-1546;
20. R.235,16v-1531;
21. zie onder Lindeind 61;
22. R.205,4v-1501;
23. sH,R.1293,538-1520;
24. R.245,10-1541;

het huis van Jan Huysmans²⁵, maar in 1578 wordt over dat bezit gesproken als over iets van vervlogen tijden²⁶.

In 1625 is dit erf van Cornelis, de zoon van Mattheeus Jans de Wekere. Op de 13de maart van dat jaar bezwaart hij zijn huis, gelegen tussen het erf van Jan Gerits Vlam enerzijds en die van heer Everard Henrick en Goossen de Metser anderzijds, met een cijns van dertig stuiver²⁷. In 1636 wordt Cornelis Janssen Swekers met twee-en-een-halve oord aangeslagen voor *'een huysken ende XIII roeyen hoeffs'* en met een oord voor zijn welvaren²⁸. Dit huisje lijkt Cornelis gezet te hebben nadat hij in 1593 een afgebrande hofstad ten westen van een erf, dat eertijds van Jan Huysmans was, had gekocht²⁹. Over laatstgenoemd erf spreken we derhalve eerst.

3-II

In 1430 hebben Jacob van Brakel, zijn zoon Willem en Gijsbrecht Korstiaan Gijsbrechts een huis *'dat Peter Vervijns te wesen plach'*, zijnde het westwaartse van twee huizen welke verbeurd zijn aan de landsheer, verkocht aan Godevaart Aart Heymans. Het erf ervan strekt zich uit van de Kerkstraat *'afterwaerts totter gemeynten toe aen die Vloet'*³⁰. De lasten erop bestaan uit het onderhoud van een roede van de dijk, een erfcijns van een pond, verschuldigd aan de persoon, en een van anderhalve pond, te betalen aan Laureins van der Heyden. De overdracht geschiedde ingevolge huwelijksvoorwaarden. Jacob van Brakel wordt genoemd als een zwager van Peter Jan Vervijns³¹ en mogelijk heeft hij het goed van de hertog in handen proberen te krijgen om het te redden voor Peters nazaten³².

Godevaart Aart Heymans, die ook Godevaart Buckinc heet, heeft het huis blijkbaar nagelaten³³ aan zijn zoon Aart geheten Buckincx. Die heeft er een erfpacht van een half mud rogge uit verkocht aan Gerit die Kemmer, de zoon van Henrik van der Vloet, en deze op de 4de augustus 1459 weer teruggekocht³⁴.

Om aan de nodige middelen te komen belooft Aart een erfpacht van vier lopen aan Godevaart, zijn broeder. Op de 26ste juni 1469 is het huis door Aart verkocht aan Claus die Beer, zoon van wijlen Jan die Beer, die er acht en veertig gouden peter, te betalen in vijf termijnen, voor heeft beloofd³⁵. Ook Claas heeft zijn huis bezwaard met een erfpacht van vier lopen, welke hij heeft verkocht aan zijn broeder Gijsbrecht, meermalen Jan Scoenmekers zoon genoemd³⁶. Het wordt omschreven als een huis, erf, hof en achterhuis³⁷. In 1475 koopt hij nog een hierop drukkende erfpacht van vier lopen rogge van heer Claas, zoon van Jan Buckincx,

25. R.279,40-1575;

26. R.281,II,22-1578;

27. R.319,13v-1625;

28. GA 241,32-1636;

29. R.288,29-1592;

30. R.147,22v en 35-1430;

31. R.144,103v-1424; vgl. R.175,20v

32. Jacob van Brakel wordt genoemd als man van Elisabeth, dochter van Gerit Buckinc en een zekere Kathelijm. Als zodanig maakt hij in 1426 een scheiding en deling met Jan Buckinc Geritszoon (R.145,15v-1426). In 1433 is Jacob al dood en heeft Elisabeth met Reiner Bytssoen *'hoire tegenwordigen wittigen man'*, Jan Willems van Brakel, Willem Jacobs van Brakel en Jan Buckinc Geritszoon als momboor van de kinderen van Jacob en Elisabeth *'halmelic vertegen op dat Keyserrijck'* (R.148,22v-1433). Zulks geschiedt ten behoeve van Gerit Bock Leonartszoon. Zie onder Lindeind 27;

33. R.175,20v-1469 doet het voorkomen alsof Aart Buckinc zelf het huis in huwelijksvoorwaarden heeft ontvangen;

34. R.167,15v-1459;

35. R.175,20v-1469;

36. R.186,2v-1480;

37. sH,R.1247,142v-1478;

wiens vader die had verkregen van Jacob, de zoon van voornoemde Goyaart Buckinck³⁸. Op de 23ste januari van het jaar daarop verkoopt hij deze erfpacht tesamen met het onderpand aan zijn genoemde broeder Gijsbrecht³⁹. Die doet een en ander reeds in 1480 over aan Jan Peter Beyen⁴⁰. Jan heeft het van Gijb die Beer gekochte huis in 1492 geruild tegen een ander huis in de Kerkstraat dat door Wouter zoon van Jan die Coster was gekocht van Antonis, de natuurlijke zoon van heer Floris Gijsbrechts. Voor de erfwisseling heeft Wouter zijn recht van tocht in dat huis opgedragen aan zijn kinderen Wouter, Eva en Lijsbeth, ook ten behoeve van de kinderen van Aart Sapeels bij Lijsbeth, en die van Jan Aarts bij Geertruid, dochters van Wouter⁴¹.

De lasten die de kinderen van Wouter moeten opbrengen bestaan uit twee erfpachten van een half mud rogge, de ene verschuldigd aan Lijsken de weduwe van Claas Sberen, en de andere aan Goossen van den Doren; de voormelde erfcijns aan de persoon en het onderhoud van een '*roy dijcs*'. De weduwe van Claas die Beer, Lijsbeth dochter van Claus van den Dijck had de erfpacht gekocht van Jan de zoon van Peter Bey, en heeft die op de 18de januari 1493 overgedragen aan Henrik zoon van Willem Emmen⁴². Waarschijnlijk was het huis zelf toen al door Willem van de erven Wouter Costers gekocht. Op de 15de december 1495 heeft Henrik het huis voor vijftig jaar verhuurd aan Cornelis Meeus sBeckers, die beloofd heeft er twaalf gulden 's-jaars voor op te brengen⁴³. Binnen een maand is men evenwel op die overeenkomst teruggekomen en is Cornelis door koop eigenaar van het huis geworden⁴⁴. Op de 25ste juni 1501 koopt Antonis, de natuurlijke zoon van Aart Wangen een erfpacht van tien lopen, welke Cornelis de Becker en Marie zijn zuster na de dood van hun vader Bartholomeus de Becker is aangekomen, en een deel is van een pacht van twee mud rogge uit '*die Oude Weye*' te Udenhout, daar gelegen tussen '*die Strijthoeve*' en land van Elisabeth, de weduwe van Jan Stert, en haar kinderen, en zich uitstreckende van de grond van Herman Loers tot de gemene straat⁴⁵. De koopenningen welke Marie beurde zijn belegd in een erfpacht van vier lopen uit het huis van Cornelis⁴⁶. In 1504 bezwaart Cornelis zijn huis nog verder door Jacob Laureissen van Velthoeven een cijns van anderhalve rijns gulden te beloven⁴⁷. Wanneer Cornelis evenwel in 1520 een cijns van drie gulden belooft aan Aart Start, schijnt het huis, afgezien van de cijns aan de persoon, nog slechts een erfpacht van een malder rogge, verschuldigd aan Laureins Henrik Lombaerts, te drukken⁴⁸. Uiteindelijk lijkt Cornelis toch nog in geldelijke moeilijkheden te zijn geraakt. Aan zijn kinderen, verwekt in zijn huwelijk met Martijn dochter van Andries Hoevelmans⁴⁹ heeft hij op de 25ste januari 1538 zijn tocht in het hier besproken huis overgedragen, teneinde dit te laten veilen⁵⁰. Op de 7de december voordien heeft de ene zoon Bartholomeeus zijn recht op het huis tussen Baat Schilders en Peter Raessen al overgedragen op de andere zoon, Jan geheten⁵¹. Voordat de veiling plaatsvindt heeft Bartholomeus evenwel nog het deel verworven van Andries, de zoon van Jan Cornelis Berens bij Elisabeth dochter van Cornelis Bartholomeeus

38. R.181,27-1475;

39. R.182,2v-1476;

40. R.186,2v-1480;

41. R.197,41v-1492; zie ook Kerkeind 9-I;

42. R.198,1-1493;

43. R.200,34-1495;

44. R.200,34-1496;

45. de erfpacht was afkomstig van de kinderen van Bartholomeeus Stevens van der Amervoert, en is door Bartholomeus de Becker verworven van Thomas, de natuurlijke zoon van Aart Wangen, Jan natuurlijke zoon van Heiman van Eck, Willem Jan Toesen en Goossen, zoon van wijlen Embrecht Goessens;

46. R.205,45-1501;

47. R.208,11-1504;

48. sH,R.1293,108v-1520;

49. R.242,48-1538;

50. R.242,53-1538;

51. R.242,48-1538;

Beckers⁵². Verder kwam in het huis nog een deel toe aan Cornelis Ariaan Brocken, wiens moeder Heilwich ook een dochter van Cornelis Meeus Beckers was⁵³.

Het is aan Jan Cornelis Meeussen voornoemd, dat het huis tenslotte gekomen is. Die is echter jong gestorven en de vier momboren van zijn onmondig dochtertje Margriet verwekt bij Margriet dochter van Peter Bey, te weten Antonis Arts Brocken en Andries Peter Hovelmans van vaderszijde en Peter Bey Peterszoon en Jan Bey Peterszoon van moederszijde, hebben het ouderlijk huis van Jan, dat door Wouter van Esch wegens gebrek aan betaling van een erfpacht van een half mud rogge was opgewonnen maar een jaar later, toen het werd te beurde gezet, in de familie gehouden kon worden, overgedragen aan Henrik Herman Appels⁵⁴.

Henrik en zijn tweede vrouw, Barbara, dochter van Henrik Wijtman Thijs bij Claar dochter van Matthijs van der Elst, hebben het huis vermaakt aan hun ongelukkige zoon Corst⁵⁵, die het huis ten westen van dat van zijn ouders bezat. Alhoewel Corstiaan kinderen heeft gehad, en een weduwe achtergelaten heeft, wordt op de 5de december 1561 door kinderen uit Henrik Herman Appels' beide huwelijken en door kindskinderen van hem over het huis met hof en achterhuis beschikt. Het wordt dan overgedragen aan Cornelis, de zoon van Antonis Aarts de Molder⁵⁶. Twee dagen tevoren maakte Cornelis Antonis Smolders geld vrij door zijn recht als man van Peterken, dochter van Henrik Berkelmans op een zesde deel van veertien lopense grond in de Biesmortel over te dragen aan Henrik Henriks Berkelmans en Jenneken zijn zuster, Jan Gommaars⁵⁷ huisvrouw⁵⁸. Cornelis wist ook nog gedaan te krijgen dat hij het gebruik van een 'vaerwech' kreeg over het erf van zijn westerbuur Goossen de Metser en dat van Adriaan Colen van de Kerkstraat tot de Vloet. Op de 22ste april 1570 heeft hij zijn rechten in het huis en de weg overgedragen aan Jan 'zone Jans de Weer'⁵⁹.

Ten tijde van de opstand heeft die zijn huis verloren zien gaan. Hij kwam in geldelijke moeilijkheden doch werd geholpen door een borgtocht van Adriaan Lambert Bax. In 1588 vindt Jan zoon van wijlen Jan Claassen de Weer een liefhebber voor zijn afgebrande hofstad, en nadat Adriaan afstand heeft gedaan van de rechten die hij 'overmits borchtocht' op het erf zou hebben, vindt op de 6de augustus 1588 de vest op Jan Mattheeus de Bungler plaats⁶⁰. Jan heeft het huis niet meer opgebouwd. Na zijn dood en het overlijden van zijn vrouw Marie dochter van Jan Reyners, hebben op de 24ste november 1593 zijn zoon Cornelis, zijn kleinzoon Jan van den Hoevel, zoon van Jan Jans van den Hoevel bij Anna dochter van Jan de Bungler en Marie, en voorts Jan, de zoon van wijlen Wouter Ariaans van Esch bij Maddaleen, ook een dochter van Jan de Bungler, (mede handelend voor zijn zuster Margriet), een scheiding en deling gemaakt waarvoor de hier besproken hofstad op de 17de november 1593 verkocht wordt aan Cornelis Jans Swekers⁶¹.

52. R.242,53v-1538;

53. R.242,53-1538;

54. R.250,45-1546;

55. R.265,49v-1561;

56. R.265,49v-1561. Het recht van de kinderen van Henrik is wellicht gegrond op de uiterste wilsbeschikking van Barbara als weduwe, op de 17de november 1557 gemaakt. Corst moet de tocht van al haar goederen hebben en haar kinderen het erfrecht daarvan, Corsts huisvrouw, Willemken, dochter van Gerit Egbaarts die Vriese, mag er van haar zieke schoonmoeder niet van genieten, 'om deswille, gelijk bevonden is, dat die voirscreven Willemken hem Corstianen verlaten heeft doen hem Godt visiteerde, ende hem van sinnen beroofde': R.261,87v-1557;

57. Bedoeld wordt: Jan Gommaar Peynenborch;

58. R.265,48-1561;

59. R.274,21v-1570;

60. R.284,71 en 71v-1588;

61. R.288,39-1593;

Cornelis weet weer de oppervlakte, die twee eeuwen voor hem Peter Vervijns heeft gehad, te verkrijgen en bouwt een nieuw huis, dat hij op de 13de maart 1625 belast met een cijns van dertig stuiver, welke hij heer Goyaart de kapelaan belooft te betalen⁶². In 1653 wordt Cornelis nog als eigenaar van dit erf vermeld⁶³.

Ons is over de zeventiende-eeuwse bezitters maar weinig bekend. Bij de dood en afluigigheid van haar ouders kwam aan joffrouw Cornelia van Bracht, wonend te Mechelen, de helft aan van een woonhuis met grond en toebehoren in de Kerkstraat, daar gelegen tussen het erf van de kinderen van Gerrit Dirks van den Wiel en dat van de kinderen van Gerrit Jans Vlam. Van de andere helft is een-zevende part verworven door haar man Johan de Ruiter. Op de 6de december 1660 hebben zij hun rechten overgedragen aan Antonis Stevens van Orten⁶⁴. Bewoond schijnt het huis toen geweest te zijn door Aart Peters van den Wiel⁶⁵.

In 1659 is het in handen van Lenard Ariens Cruyp⁶⁶, die ook Leendert van Weert wordt genoemd⁶⁷. Hij wordt ook in het oudste dijkceel als eigenaar van het hier besproken erf vermeld⁶⁸.

In 1704 is het van Peter Michiel Roosen⁶⁹. Een huis staat er in 1722 al niet meer. Op de 26ste september wordt beslag gelegd op een 'hoff' van Peter omdat de verpondingen niet worden opgebracht⁷⁰. Bij de uitwinning in de daarop volgende maand december is sprake van een hof 'daer een huys op heeft gestaen'⁷¹. De koper ervan wordt Jan Antonie Botermans, die er weer een huis op heeft gezet. Op de 2de december 1732 is het huis met de hof van zestien roeden door hem verkocht aan Peter Jansen van der Voort⁷², die het maar enkele jaren heeft gehouden. Op de 29ste januari 1735 wordt het huis met hof overgedragen aan Frederik Antonisse⁷³. Ten westen van het erf houdt de verkoper nog goed over. De koper, wiens zeldzaam voorkomende naam er al op wijst dat hij uit den vreemde is gekomen, was een man uit Brecht die een vrouw in den Udenhout heeft gevonden. Deze, Maria Magdalena Vermeer, heeft haar man overleefd en wordt in 1751 al genoemd als weduwe. Zij is eerst in 1780 gestorven, maar bij deling van de 2de december 1767 is het hier besproken huis al in handen gekomen van haar schoonzoon, Francis Wagemans, die getrouwd was met Elisabeth Antonisse⁷⁴.

Bij de grote brand die op de 25ste maart 1810 een groot deel van deze buurt in assen heeft gelegd, ziet Francis zijn huis in vlammen opgaan. Het erf is daarop op de 12de juli van dat jaar overgedragen aan de buurvrouw in de Ster, tesamen met de rechten op een schadeloosstelling⁷⁵.

62. R.319,13v-1625;

63. R.347,28v-1653;

64. R.254,83v-1660; zie ook R.361,II,4v-1667;

65. GA 242,29-1652;

66. GA 243,33-1659;

67. R.476, d.d. 21-1-1688;

68. GA 1219 (nummer 103);

69. R.407,112-1704;

70. R.485,34v-1722;

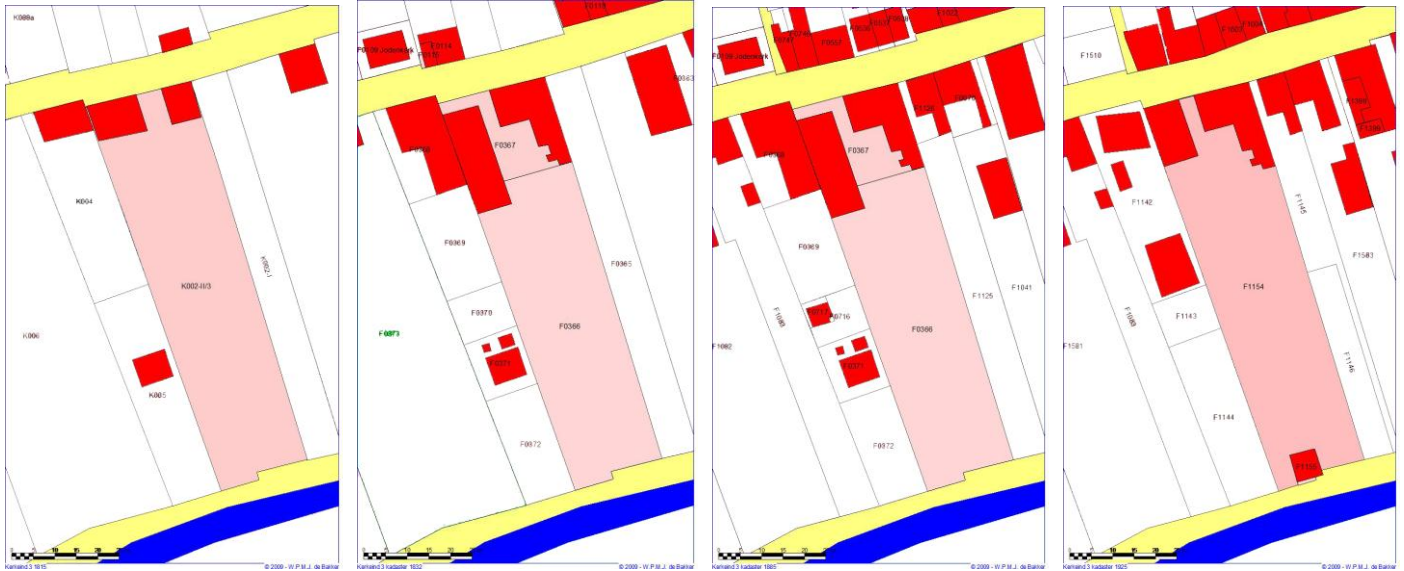
71. R.413,89-1722;

72. R.416,49-1732;

73. R.416,177-1735;

74. GA 235,1. De Wagemansen behoren tot de weinige Oisterwijkers wier voorvader in de rechte mannelijke linie al vóór 1800 in Oisterwijk woonachtig was. Zie: *Anderhalve eeuw in Oisterwijk*;

75. R.443,71-1810;

overzicht

KERKEIND 3(-I)	
1430	Peter Jan Vervijns x Baat Jacob van Brakel <i>oostelijk huis, het westelijke zie onder K3-II</i> Jacob Willems (van Brakel?) Aart Hermans z. Jan Hermans (van der Hoeven?) x Godelt
v.1492	huis Peter die Scilder z. Jacob de Beer x Baat
7-2-1541	huis turfhuisje Jan Engbrecht Huysmans <i>met K3-II</i>
v.1625	huis Cornelis z. Mattheus Jans de Wekere Lenaart Adriaan Cruyp (van Weert) Johan de Ruiter x Cornelia van Bracht (8/14)
8-12-1660	huis Antonis Steven van Orten
v1722	Peter Michiel Roosen
26-9-1722	hof <i>beslag wegens verponding</i>
12-12-1722	hof Jan Antonie Botermans
2-12-1732	huis Peter Jan van de Voort
29-1-1735	huis 16 R Frederik Antonisse x Maria Magdalena Vermeer L3
2-12-1767	huis Francis Wagemans x Elisabet Antonisse <i>met voorhoofd uit de Haarensche gemeint aan de Vloet</i>
16-5-1788	
12-7-1810	afgebrand huis Maria Vermeer wede Gerardus Heesters <i>huis nr 3, afgebrand op 25-3-1810</i> <i>zie Kerkeind 2-II</i>
1927	dubbel huis Johanna Catharina Antonia Verhagen x Adrianus Marinus van den Dungen <i>na 1927 F.1156 en F.1768</i> <i>A8 en A 9; na 1947 Kerkstraat 17 en 19</i>
KERKEIND 3-II	
6-6-1430	huis Peter Vervijns <i>westelijk huis, uit K3-I</i> Jacob van Brakel Godevaart Aart Heymans (Buckincs) Gerit die Kemmer z. Henrik van der Vloet ?
v1459	Aart Godevaart Aart Heymans
25-6-1469	huis Claus Jan die Beer

23-1-1476	huis huis achterhuis	Gijsbrecht Jan die Beer, schoenmaker
23-1-1480	huis	Jan Peter Beyen
24-3-1492	huis	Wouter z. Jan die Coster Henrik z. Willem Emmen
3-1-1496	huis	Cornelis Meeus sBeckers x Martijn d. Andries Hoefelmans
30-12-1538	huis	Jan Cornelis Meeussen Beckers x Margriet d. Peter Bey Wouter van Esch (<i>opwinning</i>) Antonis Aart Brocken, Andries Peter Hovelmans, Peter Peter Bey en zijn zoon Jan Henrik Herman Appels x Katelijne Antonis Floris xx Barbara d. Henrik Wijtman Thijs (vanwegen Marijken onm.d.Jan Meus)
30-4-1546	huis	Cornelis Antonis Aarts de Molde x Peterken Henrik Berkelmans
5-12-1561	huis achterhuis	Jan Jan Claas de Weer
22-4-1570	huis achterhuis	Jan Mattheus de Bungler x Marie d. Jan Reyners
6-8-1588	afgebrande hofstad	Cornelis Jans sWekers (<i>beide erven</i>) <i>zie Kerkeind 3-I</i>
24-11-1593	afgebrande hofstad	

uit: www.devrijheidooisterwijk.nl 16-11-2009